

MUDr. Michael Fanta, PhD.

Gynekologicko – porodnická klinika 1.LF UK a VFN, Praha

Hyperandrogenní stavy u žen ve fertilním věku

Stavy spojené s nadprodukcí androgenů jsou nejčastějšími endokrinopatiemi žen ve fertilním věku, které mají bezprostřední dopad na reprodukční zdraví (poruchy menstruačního cyklu, sterilita), jsou spojeny s dermatologickými projevy i metabolickými komplikacemi. Jejich nejčastější příčinou je nadměrná ovariální syntéza androgenů u syndromu polycystických vaječníků (PCOS). Díky vysoké prevalenci je syndromu PCOS věnována v odborné literatuře značná pozornost. O méně frekventních příčinách androgenní nadprodukce je vědeckých článků k dispozici nesrovnatelně méně.

Cílem habilitační práce je podat ucelený přehled současných poznatků o projevech hyperandrogenizmu, hlavním těžištěm je problematika v populaci méně častých hyperandrogenních stavů, kterými se v našem písemnictví dosud nikdo nezabýval. Syndrom polycystických ovárií je spojován s pozdními metabolickými a onkologickými komplikacemi. Studie sledující prevalenci metabolických komplikací jsou komplikovány současným výskytem dalších známých rizikových faktorů, hlavně obezity. V našem souboru jsme zjistili vyšší riziko poruchy glukózové tolerance pouze u PCOS pacientek s nadváhou či obézních. V léčbě PCOS jsme nezjistili superiority vliv metforminu ve srovnání s tradiční léčbou kombinovanou hormonální antikoncepcí. Na druhém místě mezi příčinami hyperandrogenních projevů bývá uváděna adrenální etiologie, neklasická forma adrenální hyperplázie (NCAH) s velmi rozdílnou geografickou a etnickou závislostí výskytu. Údaje o prevalenci NCAH mezi hyperandrogenními ženami velmi fluktuují – krom etnicity jsou za širokým rozpětím selekční vlivy, které vyplývají z malých a nepřesně definovaných souborů. Naše studie stanovuje prevalenci NCAH (2.68%) v jasně definovaném souboru hyperandrogenních žen, který patřil mezi největší publikované, z naší populace (resp. celého střeoevropského prostoru) data o tomto onemocnění zcela chybějí, Zároveň z našeho srovnání efektu léčby kombinovanou hormonální antikoncepcí s klasickou kortikoidní substitucí, jejíž efekt na klinickou symptomatologii je neuspokojivý, je zřejmé, že lze tuto modalitu využít jako metodu volby i u této příčiny hyperandrogenémie.

Diagnostika jedné z nejzávažnějších příčin hyperandrogenizmu, ovariálních androgen-secernujících tumorů, je v klinické praxi velmi svízelná. Proto jsme definovali ultrazvukové parametry, které napomáhají jejich včasnému záchytu.

FANTA, M., HILL, M., BĚJÁČEK, J., VRBÍKOVÁ, J., CIBULA, D. Comparison of corticoid substitution versus combined oral contraception administration in the treatment of non-classic adrenal hyperplasia: A prospective study, *Gynecological Endocrinology* 2009, 25 (6), pp. 398-402. . ISSN: 0951-3590

FANTA, M., CIBULA, D., VRBÍKOVÁ, J. Prevalence of nonclassic adrenal hyperplasia (NCAH) in hyperandrogenic women. *Gynecological Endocrinology* 2008, 24 (3), pp. 154-157. . ISSN: 0951-3590

FANTA, M., FISCHEROVÁ, D., INDRIELLE-KELLY, T., KOLIBA, P., ZDEŇKOVÁ, A., BURGETOVÁ, A., VRBÍKOVÁ, J. Diagnostic pitfalls in ovarian androgen-secreting (Leydig cell) tumours: case series. *J Obstet Gynaecol.* 2018 Nov 14:1-6. doi: 10.1080/01443615.2018.1517148. [Epub ahead of print] ISSN: 0144-3615